

# KITH

INFORMASJONSTEKNOLOGI  
FOR HELSE OG VELFERD

## REUMS

En referansemodell for  
etablering og utbredelse av meldingsstandarder

● 9. oktober 2006

● KITH-rapport 17/06

ISBN 82-7846-296-8



# KITH-rapport

**KITH**  
INFORMASJONSTEKNOLOGI  
FOR HELSE OG VELFERD

## TITTEL

### REUMS

En referansemodell for  
etablering og utbredelse av meldingsstandarder

Postadresse

**Sukkerhuset  
N-7489 Trondheim**

Besøksadresse

**Sverresgt 15**

Telefon

**+47 - 73 59 86 00**

Telefaks

**+47 - 73 59 86 11**

e-post

**firmapost@kith.no**

Foretaksnummer

**959 925 496**

Forfatter(e):

Lars Welde Sannum  
Annebeth Askevold og  
Jim Yang

Oppdragsgiver(e):

Sosial- og Helsedirektoratet

ISBN

82-7846-296-8

Dato

09. oktober 2006

Antall sider

18

Gradering

Åpen

Godkjent av:

Jacob Hygen

Rapportnr: R17/06

## Sammendrag

Denne rapporten inneholder en detaljert beskrivelse av en Referansemodell for etablering og utbredelse av meldingsstandarder. Referansemodellen baserer seg på resultater fra tidligere arbeid med metoder for meldingsutvikling og utbredelse.

Referansemodellen er ment å bidra til en mer systematisk gjennomføring av arbeidet med utvikling og utbredelse av meldingsstandarder i det norske helsevesenet. Referansemodellen er også ment å bidra til en felles forståelse av, og dermed også økt langsiktighet og forutsigbarhet i, arbeidet med meldingsutvikling og utbredelse.

Referansemodellen inneholder følgende faser for utvikling og utbredelse av meldingsstandarder:

1. Etablering av prøvestandarder, i form av utviklingsprosjekter.
2. Utvikling av akseptansetestet og valideringsfil for prøvestandarden i regi av Test- og godkjenningsordningen til KITH.
3. Pilottesting av prøvestandarder, i form av pilotprosjekter.
4. Fastsettelse av standarder, gjennom høringer i impliserte bruker- og leverandørmiljøer.
5. Utbredelse av standarder, i form av storskala implementering og innføring av standarder.

Dette dokumentet erstatter KITH R01/00 (Versjon 1.0).



## Innholdsfortegnelse

1	Innledning .....	7
1.1	Ny versjon av KITH rapport 01/00 .....	7
1.2	Formålet med rapporten .....	7
1.3	Behov for en referansemodell .....	7
1.4	Test- og godkjenningsordningen .....	8
1.5	Sammendrag av referansemodellen .....	8
1.6	Om denne rapporten .....	9
2	Referansemodell for etablering og utbredelse av meldingsstandarder .....	11
2.1	Overordnet beskrivelse av referansemodellen .....	11
2.2	Fasene i referansemodellen .....	12
2.2.1	Etablering av prøvestandarder .....	12
2.2.2	Enhetstesting av prøvestandarder mot Test- og godkjenningsordningen .....	13
2.2.3	Pilottesting av prøvestandarder .....	13
2.2.4	Fastsettelse av standarder .....	14
2.2.5	Utbredelse av standarder .....	15
2.3	Revisjoner av meldingsstandarder .....	15
2.4	Ansvarsforhold .....	16
3	Informasjon om meldingsstandardene .....	17
3.1	Status på dokumentene .....	17
3.1.1	Under planlegging .....	17
3.1.2	Til utprøving .....	17
3.1.3	Til høring .....	17
3.1.4	Til utbredelse .....	18



# 1 Innledning

**Dette kapitlet begrunner kort behovet for en Referansemodell for etablering og utbredelse av meldingsstandarder. Kapitlet inneholder også et kort sammendrag av Referansemodellen og oversikt over innholdet i rapporten.**

## 1.1 Ny versjon av KITH rapport 01/00

Dette er en oppdatert versjon av KITH R 01/00. Hovedendringen fra tidligere versjon er at bruk av Test- og godkjenningsordningen<sup>1</sup> til KITH er tatt inn som en del av Referansemodellen. Videre er Referansemodellens ulike trinn oppdatert med ny informasjon basert på praktiske erfaringer fra meldingsimplementering i helsesektoren i de senere år.

## 1.2 Formålet med rapporten

Formålet med rapporten er å styrke det metodiske grunnlaget for meldingsutviklingsarbeidet som har som endelig mål å få standarden bredt ut i storskala. Det er derfor utarbeidet en referansemodell for etablering og utbredelse av meldingsstandarder som skal benyttes som en referanse i "ethvert" meldingsutviklings- og utbredelsesarbeid i helsevesenet.

De enkelte fasene i meldingsutviklingsprosessen er beskrevet nærmere i denne rapporten.

## 1.3 Behov for en referansemodell

Forprosjektrapporten *Metode for meldingsutvikling i helsesektoren*<sup>2</sup> foreslo bl.a. følgende som en konkret videreføring:

"Utviklingsprosessen: beskrive nærmere prosessen for utviklingen av meldingsstandarder med hensyn på bl.a.: utarbeidelse-, godkjennings- og vedlikeholdsprosesser; publisering av standarddokumenter (her under også publikasjonstidspunkt/-frekvens, form og mal)."

Rapporten *Utbredelse av meldingsbasert informasjonsutveksling - Problemer og mulige tiltak*<sup>3</sup> identifiserte en del metodiske svakheter i hele prosessen med utvikling, utprøving og utbredelse av meldingsstandarder. Rapporten påpeker bl.a. at systematikk mangler og at det mangler en klar beskrivelse av innholdet i de enkelte fasene av meldingsutviklingsprosessen.

---

<sup>1</sup> Les om Test- og godkjenningsordningen på KITH sine [hjemmesider](#).

<sup>2</sup> "Metode for meldingsutvikling i helsesektoren", KITH R 12/98, ISBN 82-7846-053-1, 1998-12-23, [http://www.kith.no/rapportarkiv/Met\\_Meld\\_Utv\\_v10.pdf](http://www.kith.no/rapportarkiv/Met_Meld_Utv_v10.pdf).

<sup>3</sup> "Utbredelse av meldingsbasert informasjonsutveksling - Problemer og mulige tiltak", KITH R 3/00, 82-7846-080-9, [http://www.kith.no/rapportarkiv/Met\\_Meld\\_Utv\\_v10.pdf](http://www.kith.no/rapportarkiv/Met_Meld_Utv_v10.pdf).

Manglende systematikk i meldingsutviklingsprosessen medfører bl.a. uklarhet i hva som skal oppnås i den enkelte fasen og uklarhet i kravet til resultatene som skal oppnås i den enkelte fasen. Manglende systematikk medfører også vanskeligheter for å kunne planlegge langsiktig. For leverandører og brukermiljøer vil dette medføre manglende forutsigbarhet.

## 1.4 Test- og godkjenningsordningen

Test- og godkjenningsordningen skal hjelpe systemleverandører og brukere med enhetlig bruk og korrekt implementering av nasjonale standarder for meldingsutveksling. Målet er å sikre at meldinger kan sendes på standardisert format fra avsendersystem til mottakersystem uavhengig av hvem som har levert de forskjellige systemene.

Test- og godkjenningsordningen er forankret i den statlige strategien S@mspill 2007, hvor det inngår i strategien for å konsolidere utbredelse av elektronisk meldingsutveksling. Ordningen er etablert i regi av SSP og Nasjonal IKT med KITH som ansvarlig for forvaltning av ordningen.

Testserveren<sup>4</sup> er en viktig del av Test- og godkjenningsordningen og er ment som et verktøy for systemleverandører og andre interesserte. Testserveren skal gjøre det mulig å gjennomføre både semantisk og syntaktisk test av egenproduserte xml-meldinger mot de siste versjonene av XML meldingsstandardene som er forvaltet av KITH.

## 1.5 Sammendrag av referansemodellen

Beskrivelsen av meldingsutviklings- og utbredelsesprosessen og de enkelte fasene utgjør en Referansemodell for etablering og utbredelse av meldingsstandarder (også forkortet til Referansemodellen eller REUMS i resten av denne rapporten).

Hensikten med en slik referansemodell er å:

- Systematisere arbeidet med utvikling, utprøving og utbredelse av nasjonale meldingsstandarder i det norske helsevesenet.
- Danne grunnlag for en felles forståelse av prosessen med meldingsutvikling, - utprøving og -utbredelse.
- Bidra til å oppnå langsiktighet og forutsigbarhet i planlegging og gjennomføring av arbeid med meldingsutvikling og -utbredelse.

Meldingsutviklingsprosessen består av følgende faser:

1. Etablering av prøvestandarder, i form av utviklingsprosjekter som samordnes av Standardiserings- og samordningsprogrammet (SSP) og med involvering av aktuelle brukermiljøer, IT- og helsefaglige kompetansemiljøer og eventuelt leverandører. Fastsettelsen av informasjonsinnholdet er en sentral del. Arbeidsmøter inngår som en viktig del av denne prosessen.
2. Godkjenne leverandørers implementering av prøvestandarder gjennom Test- og godkjenningsordningen.

---

<sup>4</sup> For mer informasjon om Testserveren se <http://trubadur.kith.no/testserver/xmlserver.cgi>

3. Pilottesting av prøvestandarder, i form av pilotprosjekter i mindre skala, samordnet med utviklingsprosjekter i forrige fase.
4. Fastsettelse av standarder, gjennom høringer i impliserte bruker- og leverandørmiljøer, ev. kun med godkjenning hos helsemyndighetene der fase 1 og 2 har involvert tilstrekkelig bredde i impliserte bruker- og leverandørmiljøer.
5. Utbredelse av standarder, i form av storskala implementering og innføring av standarder. Alle leverandører skal før utbredelse av ny standard gjennomføre akseptansetestene som er påkrevd og få en godkjenning gjennom Test- og godkjenningsordningen.

## **1.6 Om denne rapporten**

Rapporten videre inneholder følgende:

- Kapittel 2: Detaljert beskrivelse av Referansemodellen. Decker prosess for nye meldingsstandarder og revisjon av eksisterende meldingsstandarder.
- Kapittel 3: Informasjon om planlegging og dokumentasjon av meldingsstandardene.

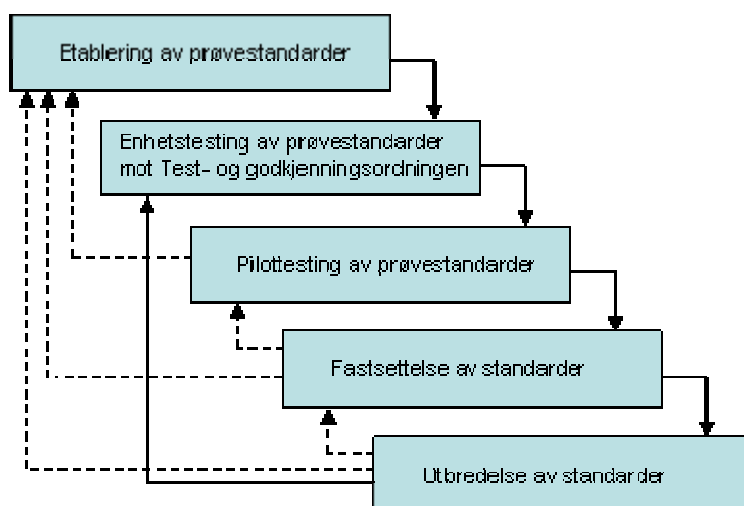
Denne standarden er utarbeidet under Sosial- og helsedirektoratets program for *Standardisering og samordning av informasjons- og kommunikasjonssystemer i helsevesenet.*



## 2 Referansemodell for etablering og utbredelse av meldingsstandarder

Dette kapitlet inneholder en detaljert beskrivelse av Referansemodellen for etablering og utbredelse av meldingsstandarder (REUMS). Den enkelte fasen i hele meldingsutviklingsprosessen blir beskrevet detaljert med hensyn på ønsket/anbefalt hensikt, arbeidsprosess, innhold, resultat, krav og tidsestimat.

### 2.1 Overordnet beskrivelse av referansemodellen



Figur 1: Referansemodell for etablering og utbredelse av meldingsstandarder

Figur 1 illustrerer referansemodellen for, og de enkelte fasene i, meldingsutviklings- og utbredelsesprosessen. Referansemodellen er en modifisert utgave av utviklingsprosessen som er beskrevet i forprosjektrapporten *Metode for meldingsutvikling i helsesektoren*<sup>5</sup>.

Referansemodellen illustrerer en iterativ prosess, med følgende enkeltfaser:

1. Etablering av prøvestandarder, i form av utviklingsprosjekter som samordnes av Standardiserings- og samordningsprogrammet (SSP) og med involvering av aktuelle brukermiljøer, IT- og helsefaglig kompetansemiljøer og eventuelt leverandører. Fastsettelsen av informasjonsinnholdet er en sentral del.

<sup>5</sup> "Metode for meldingsutvikling i helsesektoren", KITH R 12/98, ISBN 82-7846-053-1, 1998-12-23, [http://www.kith.no/rapportarkiv/Met\\_Meld\\_Utv\\_v10.pdf](http://www.kith.no/rapportarkiv/Met_Meld_Utv_v10.pdf).

2. KITH utvikler, basert på prøvestandarden, en valideringsfil og akseptansetester for godkjenning av standarden. Leverandører kan teste sin implementering av prøvestandarden mot valideringsfilen som ligger tilgjengelig på Testserveren.  
Leverandører som tilfredsstillers akseptansetestene godkjennes for pilottesting.
3. Pilottesting av prøvestandarder, i form av pilotprosjekter i mindre skala, samordnet med utviklingsprosjekter i fase 1.
4. Fastsettelse av standarder, gjennom høringer i impliserte bruker- og leverandørmiljøer, ev. kun med godkjenning hos helsemyndighetene der fase 1 og 2 har involvert tilstrekkelig bredde i impliserte bruker- og leverandørmiljøer.
5. Utbredelse av standarder, i form av storskala implementering og innføring av standarder. Leverandørenes implementering av standarden skal via utfylte akseptansetester godkjennes av KITH før den settes i produksjon.

## 2.2 Fasene i referansemodellen

De enkelte fasene i referansemodellen er beskrevet nærmere i dette avsnittet, med følgende stikkord:

- **Hensikt:** Hensikten med den enkelte fasen.
- **Prosess:** anbefalt arbeidsprosess i den enkelte fasen.
- **Innhold:** anbefalte hovedaktiviteter i den enkelte fasen.
- **Resultat:** Ønsket resultat av den enkelte fasen.
- **Krav:** anbefalte krav til den enkelte fasen og til resultatet av den aktuelle fasen.
- **Tidsestimat:** Anslag på tid som trengs for gjennomføring av den enkelte fasen.
- **Bemerkning:** Eventuelle bemerkninger angående beskrivelsen av den enkelte fasen.

### 2.2.1 Etablering av prøvestandarder

**Hensikt:** Å etablere prøveversjoner av meldingsstandarder som skal danne grunnlag for pilottesting i neste fase.

**Prosess:** Utviklingsprosjekter i samarbeid med aktuelle brukermiljøer, IT og helsefaglig kompetansemiljøer og eventuelt leverandører. Arbeidsmøter er en viktig del. Funksjonelle kravspesifikasjoner fra brukermiljø, blant annet ELIN-prosjektene og kravspesifikasjoner fra nasjonale prosjekt vil inngå som grunnlagsmateriale.

**Innhold:** Utarbeidelse av informasjonsmodell som på en implementasjons- og syntaksuavhengig måte beskriver informasjonsinnholdet; der helsefaglig kompetanse og informasjonsmodelleringskompetanse er sentral. Utarbeidelse av implementasjonsguider (IG) som inneholder syntaksspesifikke spesifikasjoner av meldingene. For nye meldingsstandarder benyttes i dag XML som meldingsformat.

**Resultat:** Prøveversjoner av meldingsstandarder (av status "Til utprøving"), inkludert syntaksuavhengig informasjonsmodell.

**Krav:** Prøveversjoner av standarder skal være basert på konsensus blant deltagere i utviklingsprosjekter. Konsensus oppnås på arbeidsmøter der representanter fra sektoren møtes for å definere prøvestandarden. Prøveversjoner bør dekke mest mulig av nasjonale behov, og være av en slik kvalitet at pilotprosjekter i neste fase kan gjennomføres uten for mange og for hyppige avbrudd (tilbakesløyfer til denne fasen).

**Tidsestimat:** 1 ~ 3 måneder (avhengig av kompleksiteten av meldingen, om det foreligger en kravspesifikasjon og om meldingen baserer seg på en eksisterende internasjonal standard).

**Bemerkning:** Hvis meldingen skal etableres uten grunnlag fra proprietære løsninger, en kravspesifikasjon eller internasjonalt arbeid, vil gjennomføringstiden i denne fasen øke (4 ~ 6 måneder).

### **2.2.2 Enhetstesting av prøvestandarder mot Test- og godkjenningsordningen**

**Hensikt:** Test- og godkjenningsordningen skal hjelpe systemleverandører og brukere med enhetlig bruk og korrekt implementering av nasjonale standarder for meldingsutveksling. Målet er å sikre at meldinger kan sendes på standardisert format fra avsendersystem til mottakersystem uavhengig av hvem som har levert de forskjellige systemene.

Ved at leverandørene tester sine meldinger mot en valideringsfil, samt gjennomfører akseptansetester for hver prøvestandard, er sannsynligheten for å avdekke feil i pilottestingen redusert. Dette sparer leverandører og kunder for unødvendig ressursbruk og vil føre til at prøvestandarden raskere kan tas i bruk.

**Prosess og Innhold:** KITH utvikler en valideringsfil basert på prøvestandarden. Denne filen legges tilgjengelig for leverandørene på en testserver. Ved å validere meldinger fra sine applikasjoner mot testserveren kan syntaktiske og semantiske feil avdekkes umiddelbart. KITH tilbyr også meldingshjelp til de leverandørene som har spørsmål knyttet til standarden. I tillegg til valideringsfil utvikler KITH et sett av akseptansetester som leverandørene skal utføre for å kunne godkjennes.

**Resultat:** Leverandører kan ved å gjennomføre akseptansetestene være forholdsvis sikre på at de har implementert prøvestandarden riktig. Dette vil redusere sannsynligheten for at feil inntreffer i pilottestingen.

For informasjon om hvilke meldinger som er godkjente hos de ulike leverandørene henvises det til egen oversikt på <http://www.kith.no>.

**Krav:** Alle akseptansetester skal gjennomføres før pilottesting kan starte opp.

**Tidsestimat:** KITH operer med en maksimal svartid på 3 uker ved godkjenning av akseptansetester.

### **2.2.3 Pilottesting av prøvestandarder**

**Hensikt:** Å pilotteste prøveversjoner av meldingsstandarder for å avdekke ev. feil og mangler i prøvestandarder, og for å klargjøre eventuelle uklarheter og mulige feiltolkninger av dokumentasjonen ved reel bruk.

**Prosess:** Pilotprosjekter av mindre skala, samordnet med og som regel som en naturlig forlengelse av utviklingsprosjekter i forrige fase.

**Innhold:** Testing av meldingsimplementeringen ved praktisk bruk. Pilottesting vil kunne avdekke feil og mangler både i forhold til meldingsstrukturer og innhold og selve meldingsimplementeringen ved at vanskeligheter/uklarheter ved registrering og lesing/visning oppdages.

**Resultat:** Erfaringer/tilbakemeldinger fra pilotprosjektene; Reviderte meldingsstandarder (av status "Til høring").

**Krav:** Pilotprosjektene bør være begrenset i omfang. Pilotprosjekter skal ha klare mål og tidsplaner, med hva som skal gjøres, hva som skal testes og hva som skal dokumenteres under implementasjons- og testfasen. Det er viktig at sektoren tar ansvar for pilottesting i fellesskap. Toneangivende aktører må være involvert i testingen og følge opp testingen aktivt med dedikerte ressurser. Brukerstyrte prosjekt som ELIN og ELIN-kommune vil være sentrale aktører i denne fasen.

**Tidsestimat:** 1 ~ 3 måneder (avhengig av kompleksiteten til meldingen og leverandørenes og brukernes vilje til aktiv medvirkning og samordning).

**Bemerkning:** Det er viktig at Test- og godkjenningsordningen benyttes aktivt før pilottesting starter for å redusere varigheten av pilottestene. Med kortere varighet er det større sannsynlighet for at ressurser kan dedikeres og dermed sikres større fokus som er nødvendig for å redusere tidsestimatene for gjennomføring av pilottesten. Resultater fra pilottesting må benyttes til å forbedre eksisterende testmateriale.

#### **2.2.4 Fastsettelse av standarder**

**Hensikt:** Å fastsette nasjonale meldingsstandarder gjennom høringer i impliserte miljøer, for å oppdage ev. mangler og feil som ikke er blitt avdekket i tidligere faser av utviklingen.

**Prosess:** Omfattende høringer av standardene i impliserte bruker- og leverandørmiljøer, hos helsemyndigheter, etc., eventuelt kun med godkjenning hos helsemyndigheter der fase 1 og 2 har involvert tilstrekkelig bredde i impliserte bruker- og leverandørmiljøer.

**Innhold:** Høring samt håndtering av høringsuttalelsene. Det bør lages "populærversjoner" av dokumentasjonene, med fokus på informasjonsinnholdet, konsekvensanalyser, etc.

**Resultat:** Nasjonale meldingsstandarder (av status "Til utbredelse"). Alvorlige feil og mangler som blir avdekket i høringsprosessen vil også kunne medføre en ny iterasjon av tidligere faser.

**Krav:** Standardene som fastsettes i denne fasen er nasjonale standarder. De skal derfor være av en slik kvalitet at alle nasjonale og regionale behov som er besluttet å dekkes for den aktuelle tidsperioden er dekket og at de ikke inneholder alvorlige feil og mangler. Standardene som skal brukes i storskala implementering i neste fase, bør også være stabile slik at det skal gjelde for en lengre tidsperiode som f.eks. 3 år.

**Tidsestimat:** Normalt opereres det med 1 måneds høringsfrist + 1 måned til revideringsarbeid, med mindre det er behov for å starte en ny iterasjon av tidligere faser.

**Bemerkning:** Fastsettelse av meldingsstandardene bør også samordnes med andre krav/standarder, som f.eks., lovgivning, kodeverk, sikkerhetsløsninger/-standarder, etc.

### 2.2.5 Utbredelse av standarder

**Hensikt:** Å sette standardene i storskala bruk i sektoren.

**Prosess:** Implementerings- og innføringsprosjekter (f.eks. i regi av nasjonale/regionale/lokale EDI-prosjekter).

**Innhold:** Implementering og innføring av meldingene med (ev. tilpasning av) tilhørende programvare og organisatoriske rutiner, etc. Samtlige leverandører som skal bredde en melding må få meldingsimplementeringen godkjent via Test- og godkjenningsordningen.

**Resultat:** Meldingene (med tilhørende applikasjoner) implementert og tatt i bruk i storskala i sektoren. Leverandører som er godkjent via Test- og godkjenningsordningen vil få et godkjent stempel fra KITH.

**Krav:** Løsningene som skal implementeres og innføres i storskala bør ha vært gjennom tilsvarende testprosedyrer/-rutiner som for pilotprosjekter.

**Tidsestimat:** For den enkelte leverandør vil det ta 6 ~12 måneder fra spesifikasjonen foreligger til løsningene er implementert hos sluttbrukeren, avhengig av prioriteringen hos leverandøren og brukermiljøene.

**Bemerkning:** Medvirkning fra brukere og leverandører er vesentlig for å oppnå en vellykket utbredelsesprosess.

## 2.3 Revisjoner av meldingsstandarder

Proessen rundt revisjon av meldingsstandarder følger i prinsippet den samme iterative meldingsutviklingsprosessen som for en ny melding.

Revisjoner av meldinger i gyldighetsperioden skal kun forekomme ved:

- Alvorlige feil/mangler i standarden.
- Endringer i regelverket (f.eks. lover, forskrifter) som medfører endringer i standardene.

Velbegrunnet brukerønske om utvidet funksjonalitet kan være en kvalifikasjon.

Mindre alvorlige feil/mangler som oppdages under bruk/storskala implementering skal løses ved at det sendes ut endringsnotat til alle involverte parter og publiseres sammen med rapportene. Endringer og utvidelser av kodeverdier og implementering av nye kodeverk vil typisk ikke kvalifisere til en revisjon.

Generelt bør en ved utgangen av hver gyldighetsperiode for en meldingsstandard vurdere følgende momenter:

1. Dekker meldingen dagens behov for informasjonsflyt?

2. Har det skjedd endringer i tilgrunnliggende internasjonale standarder som får konsekvenser for bruken av meldingen i Norge?
3. Har det kommet nye internasjonale standarder som får innvirkning på nasjonal bruk (gjelder spesielt meldinger som er utviklet uten bakgrunn i internasjonale standarder)?
4. Har det skjedd endringer i relevante regelverk som medfører behov for endringer i informasjonsflyt?
5. Foreligger det så mange endringsnotat at en revisjon av meldingen er nødvendig?

Tiltak som må iverksettes for de ulike punktene over:

1. Hvis dagens melding ikke tilfredsstillende behovet for informasjonsutveksling må det kartlegges hvilke mangler gjeldende standard har og en må vurdere behov for utvidelse, eventuelt total revidering av standarden. Hvis meldingen benyttes i liten eller svært begrenset omfang bør det undersøkes hvorfor meldingen ikke benyttes og hvor stort behovet for denne meldingen er. Hvis meldingen ikke benyttes på grunn av store mangler må behovet for utvikling av en ny melding vurderes, sett i lys av nytten og størrelsen på fagområdet.
2. Hvis endringer i tilgrunnliggende internasjonale standard får konsekvenser for den nasjonale tilpasningen av standarden må behovet for eventuell oppdatering/revidering vurderes. Endringer i internasjonale standarder fører ikke automatisk til oppdatering/revidering av nasjonale tilpasninger hvis standarden kun benyttes nasjonalt og fremdeles dekker nasjonale behov.
3. Hvis det utarbeides en internasjonal standard for et behov som er dekket opp av en nasjonal løsning må behovet for en tilpasning til den internasjonale standarden vurderes på tilsvarende måte som beskrevet i punkt 2.

Hvis det har skjedd endringer i relevante regelverk som medfører endringer i informasjonsflyt, bør endringene håndteres på tilsvarende måte som beskrevet i punkt 1.

## **2.4 Ansvarsforhold**

Det overordnede ansvaret for etablering og utbredelse av nasjonale meldingsstandarder i det norske helsevesenet, ligger i Standardiserings- og samordningsprogrammet. Dette gjelder både prosessansvar (dvs. ansvaret for samordning i planleggingen av utviklings- og utbredelsesprosesser) og kvalitetsansvaret (dvs. kvaliteten av standardene som etableres). Dette betyr bl.a. at når en "enkeltaktør" selv tar initiativ til og selv utfører arbeidet med å etablere en nasjonal meldingsstandard, skal den resulterende standarden også tilfredsstillende de samme kravene som er beskrevet i denne rapporten.

KITH vil gjennom sin utadrettede virksomhet i Standardiserings- og samordningsprogrammet og som forvalter av Test- og godkjenningsordningen kunne spille en viktig rolle i samordning og brukerstøtte i både pilottestings- og storskala implementeringsfaser. Meldingshjelp ([meldingshjelp@kith.no](mailto:meldingshjelp@kith.no)) vil også spille en viktig rolle i alle fasene.

## 3 Informasjon om meldingsstandardene

**Dette kapitlet beskriver de ulike statusverdiene som benyttes for å beskrive hvilket nivå dokumentasjonen til det pågående eller planlagte arbeidet befinner seg på i henhold til fasene i referansemodellen beskrevet i kapittel 2.**

### 3.1 Status på dokumentene

Dette avsnittet gir en sammenfattet oppsummering av de ulike statusverdiene til en meldingsstandard som er benyttet i kapittel 2.

#### 3.1.1 Under planlegging

Til denne statusverdien hører det ikke automatisk noen offisielle dokumenter. Det kan være utarbeidet interne arbeidsdokumenter som beskriver tidlige versjoner og det planlagte meldingsutviklingsarbeidet. Statusverdien benyttes for å beskrive meldinger som er planlagt utviklet, men der arbeidet ennå ikke er startet opp som et formelt meldingsutviklingsprosjekt. Statusverdien kan benyttes i meldingsoversikter for å signalisere at her vil det komme en meldingsstandard for å sikre samordning av aktiviteter. Eksterne aktører inviteres til å rapportere inn behov. Statusverdien vil typisk kunne forekomme på oversikter på web.

#### 3.1.2 Til utprøving

Dokumentene får status "Til utprøving" etter å ha vært gjennom fase 1 i referansemodellen. Dokumentene vil primært være arbeidsdokumenter internt i prosjektgruppen, men bør være på en form og kvalitet som tilsier at andre interesserte parter skal få tilgang på dokumentene etter at fase 1 er avsluttet. Et dokument med status "Til utprøving" behøver ikke å være stabilt, og det må tas hensyn til at endringer og modifikasjoner kan forekomme som et resultat av pilottesting. Parter som ikke er involvert i et pilotprosjekt kan benytte dokumentene hvis de ønsker, men de må i så fall være forberedt på at endringer kan forekomme, og at de selv er ansvarlige for å gjøre seg kjent med erfaringer/resultater og eventuelle endringer som fremtvinges i løpet av pilottesting.

#### 3.1.3 Til høring

Dokumentene får status "Til høring" etter at fase 3, pilottesting, i referansemodellen, er ferdig. Alle feil/mangler/uklarheter som ble oppdaget under pilottesting skal være tatt hensyn til og ha blitt innarbeidet i dokumentasjonen. Nasjonale behov i den aktuelle tidsperioden skal i størst mulig grad være dekket opp i denne versjonen. Dokumentasjonen kan ikke anses for å være stabil før alle impliserte miljøer har hatt mulighet til å påpeke eventuelle feil/mangler gjennom høringsprosessen.

### **3.1.4 Til utbredelse**

Dokumentet får status "Til utbredelse" etter at fase 4, fastsettelse av standarder, er gjennomført. Dokumentasjonen må nå anses for å være stabil, og vil være gyldig minimum 3 år. Revisjoner av dokumentasjonen i gyldighetstiden skal ikke forekomme uten helt spesielle begrunnelser (ref. kapittel 2.3).